

Lovforslag nr. L 161. Fremsat den 17. januar 1996 af kirkeministeren (Birte Weiss)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi

(Budgetprocedurer, kirkebladsudgifter mv.)

§ 1

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 1, indsættes efter nr. 10 som nyt nr. 11:

»11) Trykning og distribution mv. af kirke- blad i sognet, kirkedistriktet eller pastor- atet.«.

Nr. 11)-14) bliver herefter 12)-15).

2. § 4, stk. 3, affattes således:

»Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om udarbejdelse af budgetter for kirke- og præstegårdskasserne.«.

3. I § 5, stk. 1, udgår », der afholdes senest 15. juni«. Endvidere ændres i § 5, stk. 2, »budget- samrådet« til: »budgetsamråd« og »Budget- samrådet« til: »Budgetsamråd« og i § 5, stk. 3, »budgetsamrådet« til: »budgetsamråd«.

4. I § 5 indsættes efter stk. 3 som stk. 4:

»Stk. 4. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af budgetsamråd.«.

5. I § 7, 1 punktum, udgår »senest 1. august«.

6. § 9, stk. 1, 1. punktum, affattes således:
»Menighedsrådet aflægger årligt regnskab for kirkekassen. Er der oprettet en præstegårds- kasse, aflægger menighedsrådene på et fælles- møde årligt regnskab for denne.«

7. § 9, stk. 3, 1. punktum, ophæves.

8. I § 15, stk. 1, ændres »1. marts« til: »en af kirkeministeren fastsat frist« og »budget« til: »forslag til budget«.

§ 2

Loven gælder ikke for Færøerne og Grøn- land, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som Færøernes særlige forhold tilsiger.

§ 3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgø- relsen i Lovtidende, § 1, nr. 2-7, dog først den 1. januar 1997.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Lov om folkekirkens økonomi har, siden den trådte i kraft den 1. januar 1986, været genstand for flere ændringer. Loven blev senest ændret i 1994, hvor blandt andet den nugældende ordning om folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde blev gjort permanent og stiftsøvrighederne fik de samme reaktionsmuligheder som tilsynsmyndighed i forhold til provstiuvalg og deres medlemmer, som de har i forhold til menighedsråd og deres medlemmer.

Med brede flertal i Folketinget er der siden 1984 gennemført en række reformer af den folkekirkelige lovgivning i relation til menighedsrådene og deres arbejdsområder. Det væsentlige element i reformerne har været decentralisering med hensyn til opgaverne som kirke- og kirkegårdsbestyrelse mv., således at det primære ansvar for økonomiske dispositioner og konsekvenserne heraf i højere grad end tidligere ligger hos menighedsrådene og provstiuvalget.

I de seneste år har folkekirkens økonomi været til debat. I offentligheden har interessen især været rettet mod de folkekirkelige indtægter og udgifter. Blandt andet på den baggrund tilkendegav Regeringens økonomiudvalg i juni 1994, at det var ønskeligt at få undersøgt finansieringen af folkekirkens udgifter og kortlagt folkekirkens økonomi mv. Det resulterede i, at der blev nedsat en analysegruppe med repræsentanter fra Finansministeriet, Kirkeministeriet, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Danmarks Provsteforening, stiftsadministrationerne og Kommunernes Landsforening.

Analysegruppen afgav sin rapport: Folkekirkens økonomi, i maj 1995. I denne, jf. nærmere side 8ff og 163ff, blev det blandt andet anbefalet, at det blev overvejet at mindske de formelle bindinger i den folkekirkelige lovgivning, samt at visse dele af procedurerne i forbindelse med fastlæggelsen af kirkeskatten blev formaliseret og justeret.

Til dels med baggrund i denne anbefaling og konstaterede behov i øvrigt, samt drøftelser med Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer foreslås

forskellige ændringer i lov om folkekirkens økonomi.

Formålet med lovforslaget er at styrke menighedsrådenes og provstiuvalgenes mulighed for sikker og nøjagtig budgettering af kirke- og præstegårdskasserens indtægter og udgifter og i øvrigt at tilpasse regelgrundlaget med henblik på en fremtidig smidiggørelse og forenkling af retningslinierne for budgetlægning og regnskabsaflæggelse inden for folkekirken, samt at give menighedsrådene adgang til at finansiere udgifter vedrørende udgivelse af kirkeblad som en almindelig driftsudgift på kirkekassens budget.

2. Lovforslagets indhold

a) Adgang til finansiering af kirkebladsudgifter mv.

Det foreslås at medtage udgivelse af kirkeblad i nummeropregningen i § 2, stk. 1, over områder eller aktiviteter, hvor udgifterne kan afholdes over kirkekassen., jf. nærmere bemærkningerne til § 1, nr. 1.

b) Nye regler med henblik på smidiggørelse og tilpasning af budget-, regnskabs- og revisionsystemerne i folkekirken

Lovforslaget indebærer en bemyndigelse for kirkeministeren til administrativt at fastsætte ændrede bestemmelser om frister for menighedsrådenes aflevering af budgetter for kirke- og præstegårdskasserne, regnskabsaflæggelse og revision, afholdelse af budgetsamråd og frister for provstiuvalgenes godkendelse af budgetterne.

Desuden indebærer lovforslaget en bemyndigelse for ministeren til at ændre tidspunktet for stiftsøvrighedernes aflevering af budgetter for fællesfondens indtægter og udgifter i stiftet, jf. nærmere bemærkningerne nedenfor til § 1, nr. 8.

Forslagene går derfor teknisk ud på at fjerne alle fristbestemmelser vedrørende aflevering af budgetter, regnskabsaflæggelse og revision, afholdelse af budgetsamråd og godkendelse af budgetter fra selve lovteksten og samtidig at indsætte de fornødne bemyndigelser for ministeren. Ændringerne for så vidt angår kirke- og præstegårdskasserne foreslås at i

kraft den 1. januar 1997, således at menighedsrådene i 1997, når budgetterne for 1998 skal laves, kan disponere ud fra nye frister.

Det er tanken, at lovændringen følges op med en bekendtgørelse, hvori de fornødne bestemmelser vedrørende frister mv. fastsættes.

Efter den gældende retstilstand udarbejder menighedsrådene årligt budgetter over kirke- og præstegårdskassernes indtægter og udgifter. Efter den nugældende bestemmelse i § 4, stk. 3, i lov om folkekirkens økonomi indsender menighedsrådene budgetterne for kirke- og præstegårdskasserne til provstiudvalget inden den 1. april.

Regnskabsåret for kirke- og præstegårdskasserne er kalenderåret og ifølge § 9, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi aflægges regnskaberne for kirke- og præstegårdskasserne inden den 1. april efter regnskabsårets udløb. Regnskabet revideres af en provstirevisor og forudsættes godkendt af provstiudvalget inden den 1. november efter regnskabsårets udløb, jf. § 9, stk. 3, hvorefter revisionen skal være tilendebragt inden den 1. november, medmindre særlige forhold gør sig gældende.

Med henblik på budgetlægning og prioritering af udgiftskrævende foranstaltninger m.m. i provstiet eller de enkelte ligningsområder deltager menighedsrådene hvert år i en drøftelse med provstiudvalget om de enkelte budgetforslag og deres prioritering. Det bestemmes således i § 5 i lov om folkekirkens økonomi, at provstiudvalget efter modtagelsen af overslag for kirke- og præstegårdskasserne indkalder en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd til et budgetsamråd, der afholdes senest 15. juni. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed.

Efter at budgetsamråd har været afholdt, træffer provstiudvalget, jf. den nugældende bestemmelse i § 7 i lov om folkekirkens økonomi, senest den 1. august afgørelse om godkendelse af kirke- og præstegårdskassernes budget for det kommende år.

Sideløbende med, at menighedsrådene begynder arbejdet med budgetterne, har Kirkeministeriet hidtil udsendt vejledende fremskrivningsprocenter vedrørende forskellige udgiftskategorier mv. til menighedsråd og provstiudvalg i marts måned i budgetteringsperioden. Det er fortsat hensigten, men grundlaget for de vejledende oplysninger skal forbedres.

Gennemførelse af lovforslaget og i forbindelse hermed en hensigtsmæssig tilpasning af fristerne for menighedsrådenes aflevering af budgetter mv. må derfor også ses i sammenhæng med en påtænkt forbedring af Kirkeministeriets procedure vedrørende udsendelse af fremskrivningsprocenter og andre oplysninger af betydning for budgetlægningen vedrø-

rende kirke- og præstegårdskassernes økonomi til menighedsrådene og provstiudvalgene.

Samlet set vil gennemførelsen af lovændringerne og de ændrede administrative bestemmelser sammen med udførligere oplysninger fra Kirkeministeriet give menighedsrådene og provstiudvalgene større sikkerhed i budgetplanlægningen.

Det er således hensigten, at oplysninger om følgende forhold skal være tilgængelige for menighedsråd og provstiudvalg i selve budgetteringsfasen:

- Beskatningsgrundlaget for kommunen, dvs. ligningsområdet, i budgetåret som vurderet af Indenrigsministeriet,
- Landskirkeskattens størrelse,
- Nøjagtige og endelige fremskrivningsprocenter,
- Udmøntning af overenskomster, som er kendte på dette tidspunkt.
- Størrelsen af de beløb, som tilgår kirkekasserne som hjemfaldne gravstedskapitaler, samt
- Størrelsen af de ordinære udligningstilskud til vanskeligt stillede kommuner, jf. herved § 13 i lov om folkekirkens økonomi.

Flere menighedsråd har efterlyst en egentlig adgang til at kunne foretage omdisponeringer på kirke- og præstegårdskassernes budgetter, når disse er godkendt. Efter den nugældende ordning kræves principielt provstiudvalgets godkendelse af hver disposition, men efter praksis har mange provstiudvalg bemyndiget menighedsråd til at foretage omdisponeringer indenfor visse udgiftskategorier mv. En sådan adgang tilsigtes gennemført sammen med den tilsigtede justering af budget- og regnskabsproceduren for kirke- og præstegårdskasserne.

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser, hørte myndigheder mv.

Forslaget vedrørende finansiering af kirkebladsudgifter kan medføre en mindre stigning i de lokale kirkelige udgifter, medmindre der foretages kompenserende besparelser på andre udgiftstyper. Lovforslaget har ingen økonomiske virkninger for stat og kommuner. Det har ingen EU-retlige aspekter, ligesom det heller ikke har erhvervsøkonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget har været forelagt samtlige biskopper og stiftsøvrigheder, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, Danmarks Provsteforening, Københavns Kommune, Kommunernes Landsforening og Indenrigsministeriet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I bilag til lovforslaget er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de gældende regler.

Til § 1

Til nr. 1

Den nugældende ordning om menighedsrådets rådighedsbeløb, jf. § 2 a i lov om folkekirkens økonomi, foreslås justeret på et enkelt punkt. Menighedsrådet har hidtil været henvist til over rådighedsbeløbet at finansiere de såkaldte kirkebladsudgifter dvs. udgifter til trykning og distribution mv. af et periodisk udgivet skrift i et eller flere sogne eller pastorer.

En del menighedsråd har derfor efterlyst mulighed for at kunne finansiere udgivelsen af kirkeblade over kirkekassen, dvs. som en almindelig udgift, der er omfattet af opregningen i § 2, stk. 1, i lov om folkekirkens økonomi.

Hensigten med dette forslag er at imødekomme dette ønske. Gennemføres forslaget, får menighedsråd, dér hvor de budgetmæssige forudsætninger er til stede, mulighed for at anvende rådighedsbeløbet til andre formål. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne nedenfor til lovforslagets § 3 om ikrafttrædelsesbestemmelser.

Til nr. 2

For at smidiggøre fremtidig tilpasning til blandt andet kommunernes budgetteringsfrist skønnes det hensigtsmæssigt at udelade den nugældende fristangivelse i loven, samtidig med at ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om afleveringsfristen. Der henvises i øvrigt til punkt 2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Af samme grund som anført ovenfor i bemærkningerne til § 1 nr. 2 foreslås den nugældende fristangivelse for afholdelse af budgetsamråd udeladt i loven. Der henvises i øvrigt til punkt 2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det foreslås, at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere bestemmelser om afholdelse af budgetsamråd.

Til nr. 5, 6 og 7.

Af samme grund som anført ovenfor i bemærkningerne til § 1 nr. 2 foreslås de nugældende fristangi-

velser for henholdsvis provstiudvalgets godkendelse af budgetterne, menighedsrådenes aflevering af regnskaber for kirke- og præstegårdskasserne, samt provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne udeladt i loven.

Kirkeministeren kan i medfør af § 24, stk. 6, fastsætte nærmere regler om tidspunktet for provstiudvalgets godkendelse af kirke- og præstegårdskasserens budget for det kommende år.

Efter § 9, stk. 1, 2. punktum fastsætter kirkeministeren nærmere regler om regnskaberne aflæggelse, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne. Bestemmelser herom er fastsat i Kirkeministeriets cirkulære af 22. juli 1992 om kirkeligkassers budget, regnskab og revision m.v. Der henvises i øvrigt til punkt 2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Fællesfonden har status som folkekirkens hovedkasse, idet fællesfonden efter § 11, stk. 1, afholder den del af folkekirkens udgifter, som ikke udredes af kirke- og præstegårdskasserne eller statskassen, og den bestyres af stiftsøvrighederne. Nærmere retningslinier om forvaltningen af fællesfonden er fastsat af kirkeministeren ved bekendtgørelse.

Stiftsøvrighederne aflægger årligt regnskab for fællesfonden og regnskaberne revideres af Rigsrevisionen.

For at tilvejebringe grundlag for en eventuel fremtidig tilpasning af budgetteringen foreslås det, at den nugældende fristangivelse i bestemmelsen ændres til en af kirkeministeren fastsat frist. Den anden ændring af bestemmelsen er af redaktionel karakter. Der er ikke aktuelle planer om at flytte tidspunktet for stiftsøvrighedernes aflevering af budgetforslaget.

Til § 2

Med bestemmelsen sikres det, at loven ved kongelig anordning kan sættes i kraft på Færøerne.

Til § 3

Den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse indebærer, at den ændrede finansiering af kirkebladsudgifter kan indgå i budgetteringen af kirkekasserne for 1997.

Bilag til f. t. l. vedr. folkekirkens økonomi

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994, foretages
følgende ændringer:

1. I § 2, stk. 1, indsættes efter nr. 10 som nyt nr.
11:

»11) Trykning og distribution mv. af kirke-
blad i sognet, kirkedistriktet eller pastor-
atet.«.

Nr. 11)-14) bliver herefter 12)-15).

§ 2. Af kirkekassen afholdes udgifter ved-
rørende:

- 1) Vedligeholdelse og drift samt opførelse
ombygning og nedbrydning af kirker,
gudstjenestelokaler og bygninger til brug
for kirker eller kirkegårde.
- 2) Vedligeholdelse og drift samt anlæg, ud-
videlse, regulering og nedlæggelse af kir-
kegårde.
- 3) Erhvervelse af arealer eller bygninger til
brug for kirker eller kirkegårde samt efter
kirkeministerens bestemmelse andre ud-
gifter vedrørende kirker og kirkegårde.
- 4) Vedligeholdelse og drift samt opførelse,
ombygning og nedbrydning af præstebo-
liger, bygninger til brug for præsteembe-
det og præstegårdsbrug.
- 5) Erhvervelse af arealer eller bygninger til
brug for præsteembeder.
- 6) Huslejetilskud, telefongodtgørelser m.v.
til præster, en del af udgifterne til op-
varmning af præsteboliger samt efter kir-
keministerens bestemmelse andre udgif-
ter vedrørende præsteembederne.
- 7) Konfirmationsforberedelse og afholdelse
af konfirmation.

8) Løn og andre udgifter til kirke- og kirke-
gårdsfunktionærer.

9) Valg til menighedsråd og udgifter i for-
bindelse med rådets virksomhed efter
reglerne herom i lov om menighedsråd,
herunder diæter i særlige tilfælde efter
kirkeministerens bestemmelse.

10) Menighedsrådsmedlemmers deltagelse i
kurser m.v., der må anses af betydning
for udøvelsen af hvervet som menigheds-
rådsmedlem.

11) Rådighedsbeløbet, jf. § 2 a.

12) Bidrag til lokalt mellemkirkeligt arbejde,
jf. §12.

13) Registrering af gravminder, jf. Lov om
folkekirkens kirkebygninger og kirkegår-
de § 21, stk. 1.

14) Provstesyns og menighedsråds deltagelse
i synsforretninger.

Stk. 2. Udgifter vedrørende ikke-selvejende
kirker afholdes af den, der ejer kirken, eller
den, der ejer afløsningssummen for kirketiend-
den. Ved ikke-selvejende kirker kan der af
kirkekassen dog afholdes udgifter til:

- 1) Anskaffelse af orgel eller harmonium
- 2) Installation af elektrisk belysning
- 3) Anskaffelse af lysekroner og andre mere
bekostelige belysningslegemer
- 4) Anskaffelse af høreanlæg
- 5) Opvarmning af kirken
- 6) Tilskud til kirkegårdens drift efter kirke-
ministerens bestemmelse.

Stk. 3. De udgifter, der er nævnt i stk. 1, nr.
4-7, afholdes af præstegårdskassen, hvor en
sådan oprettes, jf. § 1, stk. 3. Oprettes der ikke
en præstegårdskasse i et pastorat med flere
menighedsråd, træffer provstiuvalget beslut-
ning om, af hvilken kirkekasse de nævnte ud-
gifter skal afholdes.

2. § 4, stk. 3, affattes således: »Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om udarbejdelse af budgetter for kirke- og præstegårdskasserne.«

§ 4. Menighedsrådet udarbejder årligt budget over kirkekassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår.

Stk. 2. For præstegårdskassen udarbejder menighedsrådene på et fællesmøde ved almindelig stemmeflerhed budget efter indhentet udtalelse fra præstegårdsudvalget.

Stk. 3. Budgetterne indsendes til provstiudvalget inden 1. april.

3. I § 5, stk. 1, udgår », der afholdes senest 15. juni«. Endvidere ændres i § 5, stk. 2, »budgetsamrådet« til: »budgetsamråd« og »Budgetsamrådet« til: »Budgetsamråd« og i § 5, stk. 3, »budgetsamrådet« til: »budgetsamråd«.

4. I § 5 indsættes efter stk. 3 som stk. 4:

»Stk. 4. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af budgetsamråd.«

§ 5. Efter modtagelsen af budget for kirke- og præstegårdskasserne indkalder provstiudvalget en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd til budgetsamråd, der afholdes senest 15. juni.

Stk. 2. I budgetsamrådet forhandles de enkelte bevillingsforslag og deres prioritering. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed.

Stk. 3. Menighedsrådene har pligt til at lade sig repræsentere under budgetsamrådet.

5. I § 7, 1. punktum, udgår »senest 1. august«.

§ 7. Provstiudvalget træffer senest 1. august afgørelse om godkendelse af kirke- og præ-

stegårdskassernes budget for det kommende regnskabsår.

6. § 9, stk. 1, 1. punktum, affattes således:

»Menighedsrådet aflægger årligt regnskab for kirkekassen. Er der oprettet en præstegårdskasse, aflægger menighedsrådene på et fællesmøde årligt regnskab for denne.«

7. § 9, stk. 3, 1. punktum ophæves.

§ 9. Inden den 1. april efter regnskabsårets udløb aflægger menighedsrådet regnskab for kirkekassen og menighedsrådene på et fællesmøde for præstegårdskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskaberne aflæggelse, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne.

Stk. 2. Provstiudvalget kan tillade og under særlige omstændigheder bestemme, at der skal benyttes regnskabskyndig bistand til tilrettelæggelse og aflæggelse af kirke- og præstegårdskassens regnskab samt til foretagelse af kasseeftersyn.

Stk. 3. Revisionen skal være tilendebragt inden 1. november, medmindre særlige forhold foreligger. Provstiudvalgets afgørelser vedrørende regnskabet kan indbringes for stiftsøvrigheden.

8. I § 15, stk. 1, ændres »1. marts« til: »en af kirkeministeren fastsat frist« og »budget« til: »forslag til budget«.

§ 15. Stk. 1. Hvert år inden 1. marts indsender stiftsøvrighederne hver for sit stifts vedkommende et budget over fællesfondens indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår til kirkeministeren.